

викликають заклопотаність всього міжнародного співтовариства. Відповідно до ст. 5 Статуту Суд має юрисдикцію щодо таких злочинів: а) злочин геноциду; б) злочини проти людяності; в) військові злочини; г) злочин агресії.

Отже, можна дійти висновку, що міжнародним злочином можуть визнаватися лише явища, надзвичайно небезпечні для існуючих мирних відносин та співпраці держав, і що де-факто лише фізичні особи можуть бути притягнені до міжнародної кримінальної відповідальності, а відтак питання про міжнародну правосуб'єктність фізичних осіб щодо міжнародного публічного права має вирішуватися на новому рівні.

Діяльність військових трибуналів, слід сказати, що хоч вони й досягали своєї головної мети - покарання порушників міжнародного гуманітарного права, та все ж не були доскональними, оскільки не могли запобігти будь-якому іншому міжнародному злочину, скоєному після їх створення. Внаслідок постійної неконтрольованості міжнародних військових конфліктів та тяжких злочинів під час них з'явилася необхідність у постійно діючому міжнародному судовому органі, який би безпосередньо займався певним колом суспільно небезпечних діянь, заклав би собою існуючу в міжнародному праві прогалину та закріпив би в міжнародному кримінальному праві наявність нового інституту. Таким закономірним етапом повинно було завершитися становлення міжнародної кримінальної відповідальності фізичних осіб, що й було зроблено в Римі у 1998 році.

Список використаної літератури:

1. Рагинский М.Ю. Розенблит С.Я. Международный процесс главных японских военных преступников. - М.: Изд-во АН СССР, 1950. - 264 с.
2. Полторак А.И. Нюрнбергский процесс. Основные правовые проблемы. - М., 1966. - 351 с.
3. Галенская Л.Н., Петровский Ю.В. Ответственность физических лиц за совершение международных преступлений //СЕМП. - М., 1973. - С. 120.

До питання нейтралітету у міжнародному праві

Городницький П.С. - студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор - **Камінська Н.В.**

У сучасному світі інтерес до нейтралітету, як одного з інститутів міжнародного права, обумовлений різними факторами. Корені поняття «нейтралітет» сягають періоду античності. Спочатку під нейтралітетом розумілось звичайне невтручання певної держави або державоподібного утворення у війну інших, проте в подальшому інститут нейтралітету розвивався паралельно з розвитком цивілізації та міжнародних відносин загалом.

Інститут нейтралітету остаточно сформувався на початку XIX ст., і означав правовий режим держави, яка вирішила залишитись осторонь від війни між двома або більше державами. Нейтралітет розглядався відповідно як статус, що ґрунтується на сукупності прав, якими користується нейтральна держава, й обов'язків, покладених на неї [1].

І. І. Лукашук зазначає, що нейтралітет - один з найдавніших інститутів права війни. Однак у сучасному міжнародному праві він знайшов чимало нових рис. Як інститут міжнародного гуманітарного права він розглядається, насамперед, як інструмент, покликаний захистити населення держави від лих, пов'язаних із збройним конфліктом [2, с. 421].

Н. В. Пронюк вказує, що нейтралітет у війні - це особливий правовий статус держави, що не бере участь у війні і утримується від надання допомоги обом воюючим

сторонам. Нейтралітет на практиці виявляється як принцип неупередженості, за яким нейтральна держава не повинна віддавати перевагу жодній з воюючих держав і надавати кожній з них ті права і переваги, що вона надає іншій [3].

У теорії та практиці сучасного міжнародного права виділяють наступні види нейтралітету:

1) постійний нейтралітет - неучасть у будь-яких воєнних конфліктах, у воєнних блоках і союзах, діяльність яких спрямована проти інших держав; постійний нейтралітет передбачає також протидію втягуванню у війну, недопущення іноземного втручання у внутрішні справи, створення на власній території іноземних військових баз і формування загонів воюючих сторін, передачі воюючим сторонам техніки та боєприпасів; у випадку порушення цих правил воюючі сторони вправі вважати територію нейтральної держави театром воєнних дій. Слід також зазначити, що єдиним дозволеним для держави з постійним нейтралітетом видом воєнного конфлікту є оборонна війна - коли вона збігається з індивідуальною самообороною;

2) нейтралітет під час війни (воєнний або евентуальний) - неучасть у воєнному конфлікті. Статус воєнного нейтралітету визначає позицію держави стосовно конкретного конфлікту, але стосовно іншого - ця позиція може змінюватися без порушення норм міжнародного права;

3) нейтралітет у силу договору між відповідними державами. Сутність цього виду, на нашу думку, полягає в тому, що статус нейтральної держава набуває в силу укладеного міжнародного договору між певними суб'єктами міжнародного права, набуваючи таким чином статусу держави, що не бере участь у воєнному конфлікті між певними, визначеними у договорі державами, і, таким чином, зобов'язується утримуватися від надання допомоги конфліктуючим сторонам.

Основними міжнародними нормативно-правовими актами, які складають основу правового регулювання інституту нейтралітету, є Головний акт Віденського конгресу 1815 року, конвенція Другої Гаазької конференції 1907 року, а також статут ООН.

Статут ООН визначає нейтралітет як один з інститутів міжнародного права, побудований на визнанні прав нейтральної держави: на територіальну недоторканність і цілісність держави; на власні збройні сили, чисельність яких не перевищує потреб самооборони; на надання нею притулку біженцям і постраждалим внаслідок конфліктів; на економічну допомогу іншим державам, якщо це не порушує її нейтралітету; а також її юридичних обов'язків: здійснювати миролюбну зовнішню політику, розвивати дружні взаємини з усіма без винятку державами, сприяти зміцненню загальних миру та безпеки; на практиці доводити готовність здійснювати міжнародне співробітництво з вирішення економічних, соціальних, культурних і гуманітарних проблем, сприяти та розвивати повагу до прав і основних свобод усіх без винятку людей, незалежно від раси, статі, мови та релігії; вирішувати міжнародні спори мирними засобами, спрямованими на зміцнення миру, безпеки і справедливості, утримуватися в міжнародних відносинах від погроз силою і від її застосування [4].

Слід зазначити, що основне положення міжнародно-правових норм, які складають основу правового регулювання інституту нейтралітету зводиться до того, що територія нейтральної держави не може перетворитися на театр воєнних дій [5, с. 601].

Статус нейтралітету держави передбачає непорушність її кордонів та недоторканість території. Тому Л. Д. Тимченко та В. П. Кононенко зазначають, що у випадку посягання на статус нейтральної держави вона може використовувати збройні сили для захисту нейтралітету. Проте допускається перевезення хворих і поранених воюючих сторін через територію нейтральної держави [5, с. 602].

Таким чином, терміном «нейтралітет» (від лат. «neuter» - ні той, ні інший), визначається такий зовнішньополітичний курс держави, який характеризується її неучастю у війнах між іншими державами та відмовою від воєнної допомоги воюючим

сторонам, а також не входженням у воєнні союзи чи воєнно-політичні блоки, відсутністю іноземних військ на її території, власних військових баз на території інших країн.

Список використаної літератури:

1. Міжнародне публічне право : підручник / В. М. Репецький, В. М. Лисик, М. М. Микієвич та ін.; за ред. В. М. Репецького. - 2-ге вид., стер. - К. : Знання, 2012. - 437 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072046657/pravo/mizhнародne_publichne_pravo
2. Лукашук И. И. Международное право: особенная часть: учебник для студентов юридических факультетов и вузов. - Изд. 3-е, перераб. и доп. - М.: Волтерс Клувер. - 2005. - 517 с.
3. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право: Навчальний посібник. - К.: КНТ, 2008. - 344 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072020653/pravo/suchasne_mizhнародne_pravo
4. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26. 06. 1945 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010
5. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. - К. : Знання, 2012. - 631 с. - (Вища освіта ХХІ століття).

Роль територіальних громад в системі місцевого самоврядування

Гуральник В.М. - аспірант Київського університету туризму, економіки і права

Науковий керівник: професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор - **Камінська Н.В.**

Відповідно до ст.140 Конституції України місцеве самоврядування є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України [1].

Закон «Про місцеве самоврядування в Україні» під територіальною громадою розуміє сукупність жителів, об'єднаних постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр (ст.1). Вона проголошується первинним, центральним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень [2].

Підкреслимо, що соціально-правова структура такого багатоаспектного явища як територіальна громада містить поняття населення як соціальної спільноти жителів, об'єднаних спільною діяльністю, інтересами та цілями щодо задоволення потреб, пов'язаних з побутом, середовищем проживання, відпочинком, навчанням, спілкуванням. Загалом це складна форма суспільної організації, сукупність місцевих жителів, об'єднаних на публічних засадах у межах певної території.

Як відомо, місцеве самоврядування здійснюється сільською, селищною, міською територіальною громадою як безпосередньо, так і через систему органів місцевого самоврядування, поєднуючи форми прямої і представницької демократії.

Поряд з цим, особливе місце в системі самоврядування, як це впливає з Конституції, посідають районні та обласні ради. Вони покликані забезпечити реалізацію спільних інтересів територіальних громад сіл, селищ, міст на своїй території, а також — захищати інтереси місцевого самоврядування перед районними та обласними держадміністраціями. Так як законодавчо не передбачено функціонування обласних і районних територіальних громад, а районні і обласні ради визначені як органи місцевого самоврядування, що представляють спільні інтереси громад сіл, селищ і міст,